

**Zbiorowiska roślinne ściernisk na nizinnych kompleksach glebowo - rolniczych południowo - wschodniej Polski
Część II. Zbiorowiska ze związku *Eu - Polygono - Chenopodion***

CZESŁAWA TRĄBA, ZDZISŁAWA WÓJCIK *

Instytut Nauk Rolniczych, Akademia Rolnicza w Lublinie, ul. Szczebrzeska 102, 22-400 Zamość

*Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Krakowskie Przedmieście 30,
00-950 Warszawa

Czesława Trąba, Zdzisława Wójcik * (Agricultural Academy of Lublin, Zamość College of Agriculture, Szczebrzeska 102, 22-400 Zamość, Poland; * Institute of Geography and Spatial Organization Polish Academy of Sciences, Krakowskie Przedmieście 30, 00-950 Warsaw, Poland). *Acta Agrobotanica* 44 (1, 2): 113-135. *The stubble-field plant communities on lowland complexes in South-Eastern Poland. P. II. Plant communities of the Eu-Polygono-Chenopodion alliance.*

(Otrzymano dn. 1989. 02. 17)

A b s t r a c t

Part I deals with the *Panico-Setarion* stubble plant communities. Part II describes the *Eu-Polygono-Chenopodion* plant communities. Part II is based on 89 photosociological records. The *Eu-Polygono-Chenopodion* plant communities develop on soil rich in nutrients (brown soil developed from silts loess and clay; alluvial soils developed from silts and loams; chernozem and black soils), belongs to wheat complexes. Two plant communities are distinguished: 1) *Oxalis stricta-Euphorbia esula* community; 2) *Veronica persica* community divided into four variants. The floristic diversity of these plant communities reflects the ecological conditions of the examined region.

WSTĘP

Niniejsze opracowanie jest drugą częścią pracy przedstawiającej zbiorowiska ścierniskowe południowo-wschodniej Polski. W części pierwszej opisano zbiorowiska ścierniskowe rozwijające się w niżowych kompleksach rolniczych należące do związku *Panico-Setarion*. W obecnie prezentowanej części przedstawiono zbiorowiska

ściernisk z tego samego obszaru należące do związku *Eu-Polygono-Chenopodion*, a więc przywiązane do gleb zwięzłejnych.

Ogólną charakterystykę obszaru badań oraz metody pracy podano w części pierwszej pracy.

Literaturę dotyczącą obu części opracowania zamieszczono w części II.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ŚCIERNISKOWYCH ZBIOROWISK WYSTĘPUJĄCYCH NA GLEBACH ZWIĘZŁEJSZYCH

Większość zbiorowisk roślinnych rozwijających się na ścierniskach gleb zwięzłych, w niżowych kompleksach glebowo-rolniczych południowo-wschodniej Polski (tab. 1-4), wykazuje duże wzajemne podobieństwo (40 gatunków wspólnych dla wyróżnionych jednostek) i dlatego zostały objęte wspólną nazwą „zbiorowisko z *Veronica persica*” od najbardziej charakterystycznego dla niego gatunku (tab. 6).

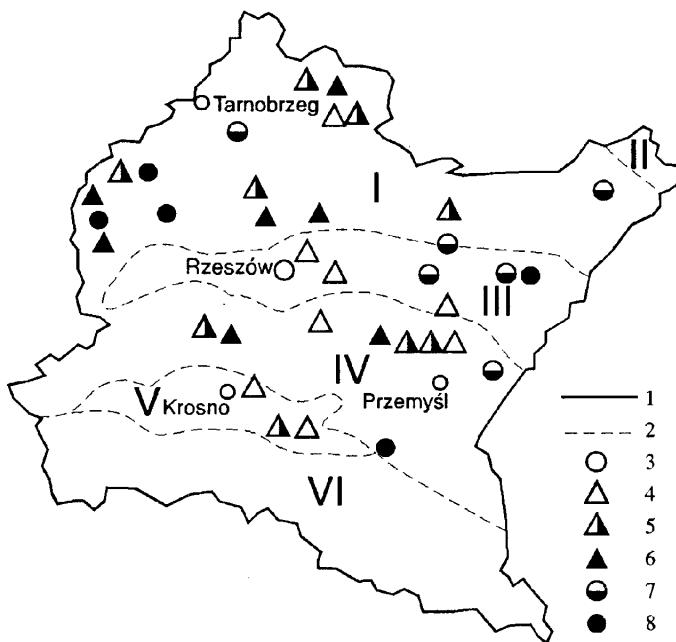
Do gatunków wyróżniających je w stosunku do zbiorowisk z *Panico-Setarion* należą, oprócz *Veronica persica*, także *Atriplex patula* i *Potentilla anserina*, nie spotykane w zbiorowiskach związku *Panico-Setarion*, oraz rzadko w nich spotykany *Sonchus asper*. Należą do nich także liczne gatunki występujące wprawdzie nie we wszystkich postaciach zbiorowiska z *Veronica persica*, ale wyłącznie w nim jako całości, jak np. charakterystycznych dla *Eu-Polygono-Chenopodion* – *Geranium dissectum*, *Lamium purpureum*, *Lamium amplexicaule*, *Sonchus oleraceus*; z *Caucalidion* – *Consolidia regalis* czy inne o dużych wymaganiach co do odczynu gleby, bogactwa składników pokarmowych i sprawności gleby, jak np. *Erysimum cheiranthoides*, *Lapsana communis*, *Symphytum officinale* i *Glechoma hederacea*; z gatunków higrofilnych występowało wiele chwastów głęboko korzeniących się, mniej natomiast korzeniących się płytka — ze związku *Nanocyperion flavescentis* tylko *Plantago pauciflora* i rzadko *Veronica serpyllifolia*.

Zbiorowisko z *Veronica persica* na badanym obszarze rozwijało się przede wszystkim na ścierniskach po pszenicy i jęczmieniu, rzadziej po owsie i żyńcu. Najczęściej spotykanie je na madach, mniej na glebach brunatnych, czarnoziemach i czarnych ziemiach o składzie mechanicznym pyłów, lessów, glin i ilów, w kompleksach pszennym i zbożowo-pastewnym mocnym (tab. 7). Według Zaleceń Nawozowych z 1985 roku, kwasowość, próchnicznosć i zawartość podstawowych składników pokarmowych w wymienionych glebach (tab. 8) były różne (od dość niskich do dużych). Ich wierzchnie warstwy zupełnie pozbawione były węglanu wapnia (Trąba, 1980).

Zbiorowisko z *Veronica persica* w południowo-wschodniej Polsce stwierdzono głównie w regionach Podgórz, Pogórza i Dolów Jasielsko-Sanockich (rys. 1), w dolinach rzek Sanu, Wisłoka, Wisłoki i ich dopływów.

Na podstawie zróżnicowania florystycznego podzielono zbiorowisko z *Veronica persica* na 4 warianty: typowy, z *Aethusa cynapium*, z *Lathyrus tuberosus* i z *Galinsoga parviflora*.

Piąty typ zbiorowisk, podobny do scharakteryzowanych powyżej to zbiorowisko *Oxalis stricta-Euphorbia esula*, w którym *Veronica persica* nie występuje.

Rys. 1. Rozmieszczenie zbiorowisk ze związku *Eu-Polygono-Chenopodion* w terenie nizinnym południowo-wschodniej Polski

The distribution of plant communities belonging to the *Eu-Polygono-Chenopodion* alliance in lowlands of South-Eastern Poland

Objaśnienia (Explanations): 1 – granica byłego województwa rzeszowskiego (border of the former Rzeszów voivodship), 2 – granice regionów (borders of regions): I – Region Nizin Małopolskiej (The Małopolska Lowland region), II – Region Roztocza (The Rostocze–Range region), III – Region Podgóra (The Foothills region), IV – Region Pogóra (The Carpathian Foreland region), V – Region Dolów Jasieńsko-Sanockich (The Jasło–Sanok Depression), VI – Region Beskidów (The Carpathian region), 3 – miasta wojewódzkie (capitals of voivodships), 4 – zbiorowisko z *Veronica persica* wariant typowy (plant community with typical variant of *Veronica persica*), 5 – zbiorowisko z *Veronica persica* wariant z *Aethusa cynapium* (plant community with *Veronica persica*, variant with *Aethusa cynapium*), 6 – zbiorowisko z *Veronica persica* wariant z *Lathyrus tuberosus* (plant community with *Veronica persica*, variant with *Lathyrus tuberosus*), 7 – zbiorowisko z *Veronica persica* wariant z *Galinsoga parviflora* (plant community with *Veronica persica*, variant with *Galinsoga parviflora*), 8 – zbiorowisko z *Oxalis stricta-Euphorbia esula* (plant community with *Oxalis stricta-Euphorbia esula*)

1. Wariant typowy

Wariant typowy zbiorowiska z *Veronica persica* (tab. 1) nie mając własnych gatunków wyróżniających najlepiej odpowiadał ogólnej charakterystyce tego typu zbiorowisk. Ponieważ nie spotykano w nim gatunków ze związku *Caucalidion*, a tylko z *Aperion*, nie było też gatunków acydofilnych, można sądzić, że uprzednio w zbożu rozwijał się na tych polach zespół *Vicetum tetraspermae* w podzespolu typowym. Z gatunków higrofilnych wyłącznie w tym wariantie rosła *Veronica serpyllifolia*. Zbiorowiska takie były średnio bogate florystycznie (na jedno zdjęcie przypadało średnio 27 gatunków).

Wariant typowy rozwijał się jednakowo często na ścierniskach po pszenicy, jęczmieniu i owsie, a tylko sporadycznie po żywie, na madach, glebach brunatnych, i czarnoziemach o składzie mechanicznym pyłów, lessów, glin, głównie w kompleksie pszennym dobrym (tab. 7).

Siedliska z wariantem typowym zbiorowiska z *Veronica persica* okazały się zakwaszone. Zawartość próchnicy, azotu ogólnego i innych makropierwiastków wahała się w nich w szerokich granicach, gdyż od niskiej do średniej bądź wysokiej (tab. 8).

Zdjęcia reprezentujące omawiany wariant wykonano w następujących miejscowościach: 1, 7 – Korczyna; 2, 3 – Błażowa; 4 – Bystrowice; 5 – Nienadówka; 6, 11 – Zarszyn; 8 – Wierzbna; 9 – Kudelki; 10 – Trzebownisko.

2. Wariant z *Aethusa cynapium*

Gatunkami wyróżniającymi wariant z *Aethusa cynapium* (tab. 2) były oprócz *Aethusa cynapium agreste*, także *Melandrium noctiflorum*, *Consolida regalis*, a z innych *Sonchus oleraceus* i *Linaria minor*. Inne chwasty z podrodu Centaureo-enalia cyani trafiały się w nim rzadziej. W zbiorowisku z *Veronica persica* reprezentującym wariant z *Aethusa cynapium* gatunki z Eu-Polygono-Chenopodion (*Veronica persica*, *Sonchus asper*, *Chenopodium polyspermum*, *Lamium purpureum*) miały przewagę nad gatunkami z Panico-Setarion, z których występowała tylko *Setaria glauca*. Pomimo, że wierzchnie warstwy gleby pod tymi zbiorowiskami były na ogół zakwaszone i pozbawione węglanu wapnia (Trąba, 1980), gatunków acydofilnych występowało niewiele. Wariant ten był więc wyraźnie neutrofilny i eutroficzny, wymagający gleb zaopatrzonnych w wodę, ale nie podmokłych.

Wariant z *Aethusa cynapium* obejmował zbiorowiska bogate florystycznie (średnio 32,5 gat. w 1 zdjeciu).

Zbiorowiska tego typu występowały na badanym obszarze wyłącznie na ścierniskach po pszenicy i jęczmieniu, na kompleksach glebowo-rolniczych pszennych i zbożowo-pastewnym mocnym. Rozwijały się głównie na madach, rzadziej na glebach brunatnych i czarnoziemach wytworzonych z pyłów wodnego pochodzenia, lessów i glin (tab. 7).

Średnia zawartość próchnicy w glebach, podobnie jak w wariantie typowym, wynosiła 2,43%, a azotu ogólnego 0,147%, natomiast więcej było w nich magnezu a mniej fosforu (tab. 8).

Zdjęcia zamieszczone w tab. 2 pochodzą z następujących miejscowości: 1, 2 – Radymno; 3 – Zarszyn; 4 – Sieniawa; 5 – Pławo; 6 – Wiśniowa; 7, 10 – Bystrowice; 11 – Kudelki; 12 – Głogów; 13 – Jastkowice.

3. Wariant z *Lathyrus tuberosus*

Gatunkami wyróżniającymi ten wariant (tab. 3) były *Lathyrus tuberosus* i *Linaria elatine*. Ponadto w tym tylko wariantie pojawiały się gatunki przechodzące z innych, nie polnych zbiorowisk, wskazujące na obecność w glebie węglanu wapnia, choćby w głębszych warstwach (*Tussilago farfara*), składników pokarmowych i jej

dostateczną wilgotność, jak gatunki łąkowe (*Galium molugo*, *Prunella vulgaris*). O tym, że warstwy powierzchniowe gleb, na których rozwijał się wariant z *Lathyrus tuberosus* bywają wyługowane świadczy to, że pojawiał się w nim *Scleranthus annuus*.

W zbiorowisku z *Lathyrus tuberosus* zaznaczyła się przewaga gatunków z *Polygono-Chenopodienalia* nad gatunkami z *Centaureenalnia cyani* oraz znaczna przewaga gatunków z *Eu-Polygono-Chenopodion* nad gatunkami z *Panico-Setarion*. Zbiorowisko to było bogate florystycznie (średnio 34 gat. w 1 zdjęciu).

Zbiorowisko z *Veronica persica* w wariancie z *Lathyrus tuberosus* jednakowo często spotykano na kompleksach pszennych bardzo dobrym i dobrym oraz zbożowo-pastewnym mocnym. Zdjęcia zamieszczone w tabeli 3 wykonano na ścierniskach po pszenicy, jęczmieniu i owsie, na glebach różnych typów (brunatne, mady, czarne ziemie) o składzie mechanicznym glin, pyłu ilastego i ilu pylastego (tab. 7). Tylko jedno zdjęcie pochodzi z czarnoziemu lessowego. Widac z tego, że wariant ten rozwijał się na ogół na glebach związkowych niż wariant z *Aethusa cynapium*.

Wariant z *Lathyrus* obejmował siedliska o niższej średniej próchniczości i zawartości azotu ogólnego niż warianty poprzednie. Zawartość przyswajalnych form fosforu i potasu w nich była niska, a magnezu bardzo wysoka (tab. 8).

Zdjęcia zamieszczone w tab. 3 wykonano w następujących miejscowościach: 1, 2 – Bystrowice; 3, 4, 13 – Radomyśl; 5, 6 – Jastkowice; 7 – Widleka; 8, 9, 10 – Wampierzów; 11 – Nienadówka; 12 – Wiśniowa.

4. Wariant z *Galinsoga parviflora*

Oprócz opisanych wariantów zbiorowiska z *Veronica persica*, spotykano na badanym obszarze zbiorowisko bezspornie należące do tego samego typu (*Veronica persica* ze stałością = V, przewaga gatunków charakterystycznych z *Eu-Polygono-Chenopodion* nad gatunkami z *Panico-Setarion*), w których zawsze i to w wysokich stopniach pokrycia występowała *Galinsoga parviflora* (tab. 4). Zbiorowisko to wykazywało zarówno duże podobieństwo do innych wariantów zbiorowiska z *Veronica persica*, jak i pewne podobieństwo do *Echinochloo-Setarietum* ze związku *Panico-Setarion*, w którym *Galinsoga parviflora* też występuje.

W wariancie z *Galinsoga parviflora* średnia liczba gatunków przypadająca na 1 zdjęcie była wysoka, gdyż wynosiła 32,6.

Zbiorowisko takie spotykano w różnych kompleksach glebowo-rolnicznych (1, 2, 4, 5, 8), na różnych typach gleb (bielicowe, brunatne, czarne ziemie, mady) wytwarzonych z piasków gliniastych, lessów, pylów zwykłych, glin spłaszczonych (tab. 7).

Omawiany wariant z *Galinsoga parviflora* występował w siedliskach charakteryzujących się najwyższą próchniczością i zawartością azotu ogólnego oraz przyswajalnego fosforu spośród wszystkich zbiorowisk ze związku *Eu-Polygono-Chenopodion* (tab. 8).

Zdjęcia zamieszczone w tab. 4 pochodzą z następujących miejscowości: 1, 2 – Studzian; 3, 4 – Krówniki; 5 – Oleszyce; 6, 7, 8 – Cieszanów; 9 – Gorliczyna; 10 – Wydrza.

5. Zbiorowisko *Oxalis stricta-Euphorbia esula*

Oprócz opisanego zbiorowiska z *Veronica persica* znajdowano jeszcze na badanym obszarze zbiorowisko należące raczej do *Eu-Polygono-Chenopodion* niż do *Panico-Setarion*, w którym *Veronica persica* nie rosła.

Ze wszystkich znanych zespołów, najbardziej przypominało ono acydoofilne postacie *Oxalido-Chenopodietum polyspermi* z *Setaria glauca*, występujące na pogórzu Beskidu Niskiego koło Szymbarku (Wójcik, 1977). Gatunkiem wyróżniającym to zbiorowisko z południowo-wschodniej Polski była *Euphorbia esula* notowana we wszystkich zdjęciach (tab. 5). W zbiorowisku tym spotykano gatunki acydoofilne, przede wszystkim *Scleranthus annuus*, rzadziej *Spergula arvensis*. Omawiane zbiorowisko okazało się bogate florystycznie (średnio 30 gat. w 1 zdjęciu).

Zbiorowisko *Oxalis stricta-Euphorbia esula* rozwijało się na kompleksach glebowo-rolniczych 2, 4 i 8, na glebach brunatnych i czarnych ziemiach wytworzonych z glin lekkich i średnich (tab. 7).

Gleby te odznaczały się na ogół średnią zawartością próchnicy i azotu ogólnego. Przyswajalne ilości fosforu wahały się w nich od bardzo niskich do średnich, potasu od bardzo niskich do wysokich, a magnezu od wysokich do bardzo wysokich (tab. 8).

Podobne zbiorowiska z *Oxalis stricta*, także bez *Chenopodium polyspermum* i bez *Veronica persica* znalazła Jędruszczak (1982) na ścierniskach Lubelszczyzny.

Zdjęcia zamieszczone w tabeli 5 wykonano w następujących miejscowościach: 1, 2, 3 – Boża Wola; 4, 5 – Duńkowice; 6, 7 – Wampierzów; 8 – Markowce; 9 – Pławo.

ZESTAWIENIE I OMÓWIENIE WYNIKÓW

W niżowych regionach południowo-wschodniej Polski wyróżniono 5 typów zbiorowisk ścierniskowych (tab. 1-5) należących do *Eu-Polygono-Chenopodion*. O tym zaliczeniu zadecydowała znaczna przewaga gatunków z *Eu-Polygono-Chenopodion* nad gatunkami z *Panico-Setarion*. Duże wzajemne podobieństwo czterech wyróżnionych wariantów (40 gatunków wspólnych) oraz powszechnie występowanie *Veronica persica* pozwoliło na objęcie ich wspólną nazwą „zbiorowisko z *Veronica persica*”.

Zbiorowisko z *Veronica persica* zajmowało gleby zwięzlejsze od opisanych w poprzedniej części pracy zbiorowisk należących do *Panico-Setarion*, zawierające więcej składników pokarmowych i wody oraz mniej kwaśne.

Tę grupę zbiorowisk podzielono wg składu florystycznego na cztery warianty: typowy, z *Aethusa cynapium agreste*, z *Lathyrus tuberosus* i z *Galinsoga parviflora*.

1. Wariant typowy (tab. 1), najuboższy florystycznie ze wszystkich czterech (średnio 27 gat. w 1 zdj.) rozwijał się najczęściej na kompleksie pszennym dobrym, na glebach brunatnych, madach i czarnoziemach wytworzonych głównie z utworów

pyłowych, rzadziej z glin.

2. Wariant z *Aethusa cynapium agreste* (tab. 2) bogaty florystycznie (średnio 32,5 gat. w 1 zdj.) wyróżniał się obecnością kilku gatunków ze związku *Caucalidion*. Występował on na kompleksach glebowo-rolniczych pszennych i zbożowo-pastewnym mocnym, przede wszystkim na madach, ponadto na glebach brunatnych i czarnoziemach o składzie mechanicznym pyłów ilastych i glin.

3. W wariantie z *Lathyrus tuberosus* (tab. 3), jeszcze bogatszym (średnio 34 gat. w 1 zdj.), też występowały gatunki z *Caucalidion*, lecz inne. Rozwijał się on także na kompleksach pszennych i zbożowo-pastewnym mocnym, na madach, glebach brunatnych i czarnoziemach, ale również na czarnych ziemiach wytworzonych z glin, pyłów ilastych i ilów pylastych.

4. Wariant z *Galinsoga parviflora* (tab. 4) był także bogaty w gatunki (średnio 32,6 gat. w 1 zdj.). Powszechnie i licznie rosła w nim *Galinsoga parviflora*, gatunek ogrodowo-ruderalny. Występował on na różnych mocniejszych kompleksach glebowo-rolniczych (1, 2, 4, 5, 8), na różnych typach gleb (bielicowe, rzadziej brunatne, mady, czarnoziemy i czarne ziemie), o różnym składzie mechanicznym, na ogólnie jednak na glebach średnio zwięzłych.

5. Zbiorowisko *Oxalis stricta-Euphorbia esula* (tab. 5), w którym nie występowała *Veronica persica* było dość bogate florystycznie (średnio 30 gat. w 1 zdj.). Spotykano je na glebach brunatnych i czarnych ziemiach wytworzonych z glin średnich i lekkich, na kompleksach pszennych, żywym bardziej dobrze i zbożowo-pastewnym mocnym.

Rozpatrywanie składu florystycznego wyróżnionych wariantów przy zestawieniu tabeli zbiorczej (tab. 6) i analiza wyników tego uporządkowania nasunęły nam pewne sugestie:

1. Wariant z *Galinsoga parviflora* ze zbiorowiska z *Veronica persica* jako nawiązujący do *Panico-Setarion*, zwłaszcza do *Echinochloo-Setarietum* znalazł się na pierwszym miejscu przed wariantem typowym.

2. Trzy pozostałe warianty zbiorowiska z *Veronica persica* (bez *Galinsoga parviflora*), a najwyraźniej wariant z *Aethusa cynapium* wykazywały duże podobieństwo do zespołu *Oxalido-Chenopodietum polyspermi*. Występowały w nich *Chenopodium polyspermum*, *Sympyrum officinale*, *Lapsana communis* i liczne gatunki higrofilne, zwłaszcza głębiej korzeniące się, nie mówiąc o *Oxylis stricta*, który występował we wszystkich zbiorowiskach z *Veronica persica* i wielu z *Panico-Setarion*. Są to wszystko charakterystyczne lub wyróżniające gatunki tego zespołu. Ponadto zbiorowiska te często rozwijały się na madach, będących siedliskiem *Oxalido-Chenopodietum polyspermi*. Warto zatem sprawdzić, czy na polach okopowych w sąsiedztwie tych zbiorowisk ścierniskowych, zwłaszcza na madach, nie występuje *Oxalido-Chenopodietum* dobrze wykształcony. Zespół ten został stwierdzony w Polsce na madach ciężkich i średnich zarówno na niżu, jak i na pogórzu (Wójcik, 1973, 1977, 1980; Szotkowski, 1981).

3. Wariant z *Lathyrus tuberosus* zbiorowiska z *Veronica persica* przypominał swym składem florystycznym także zbiorowiska z pól okopowych i pól zbożowych

Kotliny Pyrzyckiej opisane przez B o r o w c a i in. (1985) jako *Euphorbio-Melandrietum* (M u l l e r, 1964) oraz przez K w i a t k o w s k ą (w druku) z pól zbożowych Równiny Wrocławskiej. Te wszystkie zbiorowiska rozwijają się na czarnych ziemiach i glebach brunatnych wytworzonych z ilów i pyłów. Chociaż zbiorowiska ścierniskowe nie są tak klasycznie wykształcone, jak zbiorowiska rozwijające się w łanie roślin uprawnych, wykazują one duże do nich podobieństwo.

4. Zbiorowisko *Oxalis stricta-Euphorbia esula* nawiązujące do acydofilnych postaci *Oxalido-Chenopodietum polyspermi* z *Setaria glauca* znanych z pogórza Beskidu Niskiego (W ó j c i k, 1977) oraz do pewnych zbiorowisk ścierniskowych z Lubelszczyzny (J e d r u s z c z a k, 1982) należały do *Eu-Polygono-Chenopodion*, choć znalazło się na pograniczu związku *Panico-Setarion*.

T a b e l a 1 - T a b l e 1

Zbiorowiska z *Veronica persica*, wariant typowy
Plant community with *Veronica persica*, variant typical

Numer kolejny zdjęcia Subsequent number of the record	Stałosć Presence degree										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Numer polowy zdjęcia Field number of the record	323	194	196	148	217	347	320	376	214	164	348
Gleba – Soil	B* pli**	F pli	F pli	B ls	F plz	F pli	B plz	Cz ls	F plz	F pli	F pli
Kompleksy glebowe Soil usefulness complexes	2***	2	2	2	4	2	2	1	2	1	2
pH warstwy uprawnej pH ploughing horizon	5,3	6,3	6,3	5,8	4,1	5,7	4,7	4,4	6,6	4,0	5,7
Pokrycie chwastów w % Weed cover in %	40	50	70	30	75	40	60	80	45	70	70
Liczba gatunków w zdjęciu Number of species in the record	23	22	21	28	32	20	23	47	24	20	26
<i>Ch. Eu-Polygono-Chenopodion</i>	w tabeli – in table we wszystkich 22 zdjęciach throughout the 22 records										
<i>Veronica persica</i>	+	1	+	3	1	+	2	1	1	1	+
<i>Sonchus asper</i>	+	.	+	r	.	+	.	+	1	.	1
<i>Oxalis stricta</i>	1	.	+	.	+	.	+	3	.	.	1
<i>Lamium purpureum</i>	.	.	r	.	+	.	.	1	.	.	II
<i>Euphorbia helioscopia</i>	.	r	.	.	r	.	.	.	r	.	II
<i>Geranium dissectum</i>	.	.	.	.	.	.	.	r	.	r	I
<i>Ch. Polygono-Chenopodiinalia</i>	.	.	.	.	.	.	.	r	.	r	II
<i>Polygonum minus</i>	.	r	r	.	.	.	+	.	r	.	III
<i>Polygonum tomentosum</i>	.	.	.	+	+	.	.	2	.	+	II
<i>Echinochloa crus-galli</i>	.	.	.	.	r	.	.	+	.	.	I
<i>Ch. Centaureenalia cyani</i>	r	.	.	r	.	+	r	.	.	+	III
<i>Vicia tetrasperma</i>	r	.	.	r	.	+	r	.	.	+	II
<i>Vicia hirsuta</i>	.	.	.	.	r	.	.	+	+	.	II
<i>Apera spica venti</i>	.	.	.	2	.	.	2	.	.	1	II
<i>Anthemis arvensis</i>	.	.	+	r	.	.	.	.	.	.	I
<i>Arabidopsis thaliana</i>	.	.	.	r	.	.	+	.	.	.	I
<i>Ch. Secali-Violetalnia arvensis</i>	.	.	.	1	+	+	+	1	+	.	IV
<i>Polygonum convolvulus</i>	.	+	.	1	+	+	+	1	+	.	V

cd. tab. 1

<i>Myosotis arvensis</i>	+	r	.	+	+	+	+	+	+	.	2	V	V
<i>Sonchus arvensis</i>	1	r	1	+	1	1	2	+	.	.	2	V	V
<i>Anagallis arvensis</i>	1	.	+	.	+	.	+	3	.	.	1	III	III
<i>Lapsana communis</i>	.	.	r	.	.	+	+	.	r	.	1	III	III
<i>Sinapis arvensis</i>	.	.	r	+	.	.	1	1	+	.	.	III	III
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	+	.	r	+	.	.	1	1	+	.	.	II	III
<i>Veronica arvensis</i>	3	.	.	.	+	.	.	+	.	+	.	II	III
<i>Viola arvensis</i>	.	.	.	+	+	.	.	+	.	.	.	II	III
Ch. Rudero - Secalieta													
<i>Cirsium arvense</i>	.	1	2	2	2	3	3	1	+	1	2	V	V
<i>Polygonum persicaria</i>	.	r	r	1	r	.	.	1	r	+	r	IV	IV
<i>Polygonum aviculare</i>	r	+	.	.	2	1	+	+	+	+	2	IV	IV
<i>Agropyron repens</i>	+	1	+	.	2	1	.	+	.	4	.	IV	IV
<i>Equisetum arvense</i>	.	+	+	+	1	.	.	r	+	+	.	IV	IV
<i>Convolvulus arvensis</i>	.	+	2	1	.	2	.	.	3	2	3	IV	IV
<i>Rumex crispus</i>	r	.	.	r	r	+	.	.	r	r	III	III	III
<i>Stellaria media</i>	.	.	.	1	3	.	.	1	.	1	.	II	III
<i>Chenopodium album</i>	.	.	.	1	+	.	.	2	+	.	.	II	III
<i>Atriplex patula</i>	.	r	.	.	r	.	.	1	.	r	.	II	III
<i>Senecio vulgaris</i>	r	.	.	.	+	r	.	+	.	.	.	II	II
<i>Erigeron canadensis</i>	.	.	.	+	.	.	.	1	.	.	.	I	I
<i>Plantago major</i>	.	.	r	.	.	.	.	+	.	.	.	I	I
<i>Melandrium album</i>	.	.	.	+	.	.	.	1	.	.	.	I	II
<i>Sisymbrium officinale</i>	1	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	I	I
Gatunki towarzyszące													
Accompanying species													
a) Gatunki higrofilne													
Hygrophilous species													
<i>Ranunculus repens</i>	+	+	+	.	.	+	1	.	+	.	r	IV	III
<i>Polygonum amphibium</i>	.	.	2	.	.	+	+	.	1	+	1	III	III
<i>Polygonum hydropiper</i>	+	.	r	.	r	.	1	.	.	1	r	III	II
<i>Plantago pauciflora</i>	.	r	.	+	+	.	.	1	.	.	.	II	II
<i>Sympythium officinale</i>	.	r	3	.	+	.	.	.	2	.	.	II	II
<i>Poa annua</i>	+	.	.	.	+	.	.	+	.	.	r	II	II
<i>Mentha arvensis agrestis</i>	.	.	.	1	.	+	.	.	.	.	+	II	III
<i>Potentilla anserina</i>	.	+	.	.	.	.	.	+	+	.	.	II	II
<i>Sagina procumbens</i>	.	.	.	.	+	.	2	+	.	.	.	II	I
<i>Rorippa sylvestris</i>	2	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	I	I
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	.	.	.	.	+	.	.	+	.	.	.	I	I
<i>Veronica serpyllifolia</i>	r	.	.	.	.	.	+	1	.	.	.	II	II
<i>Riccia glauca</i>	+	.	.	.	.	.	+	+	.	.	.	I	I
b) Inne – Others													
<i>Taraxacum officinale</i>	r	1	1	.	.	2	1	+	1	2	+	V	IV
<i>Achillea millefolium</i>	.	.	.	r	.	.	+	+	.	r	.	II	II
<i>Daucus carota</i>	.	r	.	.	.	+	.	.	.	.	+	II	II
<i>Glechoma hederacea</i>	.	.	.	r	.	.	r	+	.	.	.	II	II
<i>Equisetum palustre</i>	.	.	.	.	1	.	.	.	.	3	I	II	

Gatunki sporadyczne – Sporadically occurring species: Ch. *Polygono-Chenopodiella*: *Setaria glauca* 1(10), *Chenopodium polyspermum* r(9), *Lamium amplexicaule* r(8), *Euphorbia peplus* +(11); Ch. *Centaureenalnia cyanii*: *Centaurea cyanus* r(4); Pozostałe: *Galeopsis tetrahit* r(10), *Leontodon autumnalis* r(7), *Anthoceros punctatus* 2(1), *Juncus bufonius* +(5), *Trifolium pratense* +(9), *Prunella vulgaris* r(8), *Medicago lupulina* r(4), *Solidago serotina* r(8), *Rumex acetosella* r(4), *Polygonum mite* r(4), *Geranium pusillum* r(8), *Galium mollugo* r(8), *Urtica dioica* r(8), *Galeopsis ladanum* r(9), *Trifolium hybridum* +(5), *Scrophularia nodosa* +(1), *Trifolium repens* r(8), *Potentilla reptans* r(9), *Lolium temulentum* 1(8), *Pimpinella saxifraga* r(2), *Aegopodium podagraria* r(2), *Lolium multiflorum* r(4), *Arctium tomentosum* r(2), *Galium aparine* +(10), *Malva sylvestris* r(11)

*B — gleba brunatna – brown soil, F — mada – alluvial soil, Cz — czarnoziem – chernozem; **pli — pył ilasty – clay silt, ls — less – loess, plz — pył zwykły – silt; ***1 — pszenny bardzo dobry – very good wheatland complex, 2 — pszenny dobry – good wheatland complex, 4 — zytni bardzo dobry – very good reyland complex

T a b e l a 2 - T a b l e 2

Zbiorowisko z *Veronica persica*, wariant z *Aethusa cynapium agreste*
 Plant community with *Veronica persica*, variant with *Aethusa cynapium agreste*

Numer kolejny zdjęcia Subsequent number of the record	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Stałość Presence degree
Numer polowy zdjęcia Field number of the record	435	431	49	367	290	307	152	22	23	154	90	436	246	
Gleba – Soil	F* gs**	F gs	F gc	F ip	B gs	F plz	F pli	F plz	F pli	Cz ls	F plz	Cz ls	F plz	
Kompleksy glebowe Soil usefulness complexes	1***	1	2	8	8	2	1	2	2	1	2	2	2	
pH warstwy uprawnej pH ploughing horizon	5,9	5,9	5,7	4,9	4,7	5,1	5,8	4,6	6,6	6,2	4,4	4,8	4,7	
Pokrycie chwastów w % Weed cover in %	70	50	90	80	50	95	50	70	95	30	80	40	45	
Liczba gatunków w zdjęciu Number of species in the record	25	24	53	26	36	29	37	27	27	27	56	23	34	w tabeli – in table we wszystkich 26 zdjęciach throughout the 26 records
Ch. Eu-Polygono-Chenopodion														
<i>Veronica persica</i>	+	+	+	+	+	.	2	2	+	1	.	.	.	IV V
<i>Oxalis stricta</i>	1	.	+	+	+	1	2	.	+	.	+	+	1	IV V
<i>Sonchus asper</i>	.	.	2	.	.	+	r	+	.	+	.	r	.	III III
<i>Geranium dissectum</i>	.	.	+	.	r	r	.	.	.	+	+	+	.	II II
<i>Chenopodium polyspermum</i>	.	.	.	+	+	.	.	.	.	+	+	+	.	II II
<i>Sonchus oleraceus</i>	.	.	+	.	.	+	.	+	.	+	+	.	.	II II
<i>Lamium purpureum</i>	.	.	+	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	I I
<i>Erysimum cheiranthoides</i>	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	I I
Ch. Polygono-Chenopodienalia														
<i>Setaria glauca</i>	.	+	.	+	r	.	.	r	.	+	+	+	.	III III
<i>Polygonum minus,</i>	.	.	.	.	+	r	.	.	.	3	+	+	.	II II
<i>Polygonum tomentosum</i>	.	.	.	.	r	.	r	.	+	.	+	.	.	II II
Ch. Centaureenalia cyani														
<i>Aethusa cynapium agreste</i>	2	1	1	+	1	1	1	1	1	1	+	+	1	V V
<i>Consolida regalis</i>	.	.	.	+	.	.	.	.	.	+	+	+	.	II II
<i>Melandrium noctiflorum</i>	+	.	.	.	.	+	.	+	.	+	+	.	.	II II
<i>Lathyrus tuberosus</i>	.	.	+	.	+	.	.	.	.	.	.	r	.	II II
<i>Vicia hirsuta</i>	.	.	+	r	+	.	.	.	.	.	.	.	.	II II
<i>Vicia angustifolia</i>	.	.	+	.	r	.	.	.	.	+	.	.	.	II I
<i>Vicia tetrasperma</i>	.	.	.	+	.	.	.	.	.	+	.	.	.	I I
<i>Vicia grandiflora</i>	.	.	+	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	I I
<i>Anthemis arvensis</i>	.	.	+	.	.	.	.	+	.	+	+	.	.	I I
<i>Scleranthus annuus</i>	.	.	.	.	.	.	+	.	.	+	+	.	.	I I
<i>Centaurea cyanus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	.	.	I sp
Ch. Secali-Violetalia arvensis														
<i>Polygonum convolvulus</i>	+	r	r	.	1	+	2	r	+	+	+	r	1	V V
<i>Sinapis arvensis</i>	+	.	r	+	3	+	+	r	+	+	+	.	r	V IV
<i>Sonchus arvensis</i>	2	3	+	+	.	.	1	.	+	2	2	.	1	IV IV
<i>Anagallis arvensis</i>	+	.	+	.	+	+	r	+	.	+	+	r	+	IV IV
<i>Myosotis arvensis</i>	.	r	+	r	+	.	+	.	.	+	+	r	r	IV IV
<i>Viola arvensis</i>	.	.	+	+	+	r	.	1	.	+	+	.	+	IV III
<i>Lapsana communis</i>	.	.	+	.	+	.	+	+	.	+	+	.	r	III III
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	.	.	.	+	1	.	.	1	+	.	1	+	.	III III
<i>Veronica arvensis</i>	.	.	+	.	r	.	.	+	.	.	.	r	.	II II
Ch. Rudero-Secalietea														
<i>Agropyron repens</i>	2	1	1	3	1	4	1	1	4	.	+	3	.	V V

cd. tab. 2

<i>Polygonum aviculare</i>	+	+	+	3	1	+	1	.	+	+	.	+	+	V	V
<i>Cirsium arvense</i>	2	+	+	2	1	3	1	1	2	2	+	+	1	V	V
<i>Polygonum persicaria</i>	2	+	1	.	.	.	2	3	+	+	+	.	r	IV	V
<i>Convolvulus arvensis</i>	+	2	+	+	2	.	.	.	+	2	+	+	1	IV	IV
<i>Equisetum arvense</i>	+	+	+	1	+	r	.	.	+	+	+	1	.	IV	IV
<i>Stellaria media</i>	1	.	1	.	+	+	1	+	+	r	+	.	.	IV	IV
<i>Chenopodium album</i>	3	+	.	+	1	r	+	.	+	+	+	.	.	IV	IV
<i>Atriplex patula</i>	.	2	+	.	1	.	r	1	.	.	+	+	.	III	III
<i>Melandrium album</i>	1	.	+	.	+	.	+	.	.	+	.	.	.	II	III
<i>Linaria vulgaris</i>	.	.	+	+	r	r	.	.	.	.	.	.	+	II	II
<i>Rumex crispus</i>	.	.	.	.	r	r	r	.	+	.	+	.	.	II	II
<i>Plantago major</i>	r	.	.	.	.	.	r	.	.	.	+	.	.	II	I
<i>Armoracia lapathifolia</i>	.	1	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	I	I
<i>Erigeron canadensis</i>	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	r	I	I	
Gatunki towarzyszące															
Accompanying species															
a) Gatunki higrofilne															
Hygrophilous species															
<i>Stachys palustris segetum</i>	+	+	.	+	1	+	.	.	.	1	+	+	3	IV	IV
<i>Mentha arvensis agrestis</i>	1	+	+	.	.	.	2	1	+	3	.	+	.	III	III
<i>Ranunculus repens</i>	.	+	.	.	.	2	1	+	3	.	+	+	.	III	III
<i>Symphtum officinale</i>	.	.	+	3	.	2	.	3	.	.	.	1	.	II	III
<i>Plantago pauciflora</i>	.	.	+	.	.	r	+	2	.	.	2	.	2	III	III
<i>Polygonum amphibium</i>	1	1	.	.	.	+	.	r	+	.	2	.	.	III	II
<i>Rorippa sylvestris</i>	.	+	.	.	+	2	.	.	.	.	.	.	+	II	II
<i>Polygonum hydropiper</i>	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	+	.	II	II
<i>Potentilla anserina</i>	.	.	.	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	I	II
<i>Bidens tripartitus</i>	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	I	I
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	r	I	sp
b) Inne – Others															
<i>Taraxacum officinale</i>	.	+	3	1	+	3	1	1	2	r	+	.	+	V	V
<i>Achillea millefolium</i>	.	.	+	+	.	.	+	+	.	r	+	.	1	III	III
<i>Daucus carota</i>	.	.	.	.	r	+	r	1	+	.	+	.	r	III	III
<i>Medicago lupulina</i>	.	.	+	.	.	.	.	r	.	1	+	.	.	II	III
<i>Trifolium pratense</i>	.	.	+	.	.	+	.	.	.	.	1	.	.	II	II
<i>Cerastium vulgatum</i>	r	.	+	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	II	II
<i>Glechoma hederacea</i>	.	r	+	.	.	.	.	.	1	r	.	.	r	II	I
<i>Galium aparine</i>	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	II	I
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	.	.	+	.	.	.	.	.	+	.	+	.	.	II	I
<i>Campanula rapunculoides</i>	1	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	I	I
<i>Plantago lanceolata</i>	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	1	.	.	I	I
<i>Trifolium campestre</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	1	.	.	I	I
<i>Chrusanthemum leucanthemum</i>	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	+	I	sp

Gatunki sporadyczne – Sporadically occurring species:

Ch. Polygono-Chenopodiinalia: *Galinsoga parviflora* r(7), *Euphorbia helioscopia* +(11), *Setaria viridis* +(10), *Euphorbia peplus* +(3); *Centaureenalnia cyanii*: *Euphorbia exigua* r(6), *Sherardia arvensis* r(7), *Papaver rhoeas* 1(1), *Linaria elatine* r(6), Pozostałe: *Galeopsis tetrahit* r(3), *Agrostis stolonifera* 3(3), *Tanacetum vulgare* r(4), *Tussilago farfara* r(12), *Euphorbia esula* +(1), *Galium mollugo* 1(3), *Geranium pusillum* +(3), *Lysimachia vulgaris* +(3), *Euphorbia amygdaloides* r(3), *Chenopodium rubrum* +(4), *Crepis biennis* +(11), *Medicago media* +(11), *Trifolium repens* +(11), *Trifolium arvense* +(11), *Ornithopus sativus* +(11), *Trifolium hybridum* +(3), *Chenopodium hybridum* +(9), *Pimpinella major* +(3), *Galeopsis speciosa* +(3), *Elscholtzia Patrinii* 2(7), *Poa pratensis* +(7), *Ballota nigra* r(7), *Rumex acetosa* r(7), *Rubus* sp. r(1), *Trifolium dubium* +(13), *Rumex acetosella* +(11), *Arctium tomentosum* 1(2)

*F — mada — alluvial soil, Cz — czarnoziem — chernozem, B — gleba brunatna — brown soil; **gs — glina średnia — light clay, gc — glina ciężka — heavy loams, ip — il pylasty — dusty clay, plz — pyl zwykły — silt, plt — pyl ilasty — clay silt, ls — less — loess; *** — pszenny bardzo dobry — very good wheatland complex, 2 — pszenny dobry — good wheatland complex, 8 — zbożowo pastewny mocny — strong cereal-fodder complex

T a b e l a 3 – T a b l e 3

Zbiorowisko z *Veronica persica*, wariant z *Lathyrus tuberosus*
 Plant community with *Veronica persica*, variant with *Lathyrus tuberosus*

Numer kolejny zdjęcia Subsequent number of the record	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Numer polowy zdjęcia Field number of the record	162	155	296	297	247	248	437	295	294	291	222	308	298	
Gleba – Soil	F* pli**	Cz ls	B gs	B gs	F pli	F ppli	B gs	D ip	D ip	D ip	B gs	F pli	B gs	Stałosć Presence degree
Kompleksy glebowe Soil usefulness complexes	1***	1	1	1	2	2	2	8	8	8	2	2	8	
pH warstwy uprawnej pH ploughing horizon	5,3	6,2	5,6	5,6	4,7	4,7	5,2	4,3	4,3	4,3	4,1	5,1	4,3	
Pokrycie chwastów w % Weed cover in %	85	75	80	95	80	50	80	40	30	30	60	25	85	
Liczba gatunków w zdjęciu Number of species in the record	39	41	41	41	42	32	42	32	31	27	38	29	31	
Ch. Eu-Polygono-Chenopodion														
<i>Veronica persica</i>	1	1	+	+	.	.	1	.	.	.	2	1	1	IV
<i>Sonchus asper</i>	+	+	.	.	1	2	+	+	+	.	1	r	.	IV
<i>Oxalis stricta</i>	+	.	+	+	1	.	+	.	+	r	+	.	1	IV
<i>Geranium dissectum</i>	.	.	.	r	r	r	.	.	.	.	r	.	.	II
<i>Chenopodium polyspermum</i>	.	.	+	.	.	.	.	.	+	.	.	+	.	II
<i>Erysimum cheiranthoides</i>	.	.	.	.	+	1	.	.	+	.	.	.	.	II
<i>Lamium purpureum</i>	.	.	+	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	I
<i>Sonchus oleraceus</i>	.	r	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	I
Ch. Polygono-Chenopodiensia														
<i>Polygonum minus</i>	+	.	3	+	.	.	+	.	+	.	+	+	+	IV
<i>Setaria glauca</i>	.	2	.	.	+	+	2	1	.	.	2	.	+	III
<i>Setaria viridis</i>	.	1	1	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	II
<i>Polygonum tomentosum</i>	.	.	r	r	.	.	.	.	.	.	.	.	1	II
Ch. Centaureenalicia cyani														
<i>Lathyrus tuberosus</i>	+	1	2	1	+	+	1	1	.	+	r	1	1	V
<i>Sherardia arvensis</i>	+	+	.	1	+	.	2	+	.	1	.	.	.	IV
<i>Vicia hirsuta</i>	.	r	r	r	r	+	.	r	.	.	+	.	r	IV
<i>Anthemis arvensis</i>	.	r	.	r	.	.	+	.	1	+	+	r	.	III
<i>Linaria elatine</i>	.	.	.	.	.	.	.	+	2	+	+	+	3	III
<i>Scleranthus annuus</i>	.	.	.	.	+	.	+	.	+	r	.	.	.	II
<i>Centaurea cyanus</i>	.	.	.	.	r	r	.	+	r	.	.	.	.	II
<i>Vicia angustifolia</i>	+	.	r	r	.	.	.	r	.	.	.	.	.	II
<i>Vicia tetrasperma</i>	.	.	r	.	.	.	.	.	.	r	.	+	.	II
<i>Vicia sativa</i>	.	.	.	r	.	.	r	.	.	.	.	.	.	I
Ch. Secali-Violetalia arvensis														
<i>Anagallis arvensis</i>	+	+	+	+	+	r	1	1	2	+	+	+	+	V
<i>Sonchus arvensis</i>	2	3	1	.	2	2	2	2	1	+	+	2	2	V
<i>Polygonum convolvulus</i>	+	2	1	1	1	+	1	+	+	+	+	+	+	V
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	.	.	1	+	1	2	r	2	2	1	2	.	1	IV
<i>Myosotis arvensis</i>	+	+	+	r	+	+	.	r	+	.	+	.	.	IV
<i>Viola arvensis</i>	.	+	+	.	+	+	+	+	.	+	+	.	.	IV
<i>Sinapis arvensis</i>	+	+	.	1	.	+	+	+	.	r	.	r	.	IV
<i>Veronica arvensis</i>	+	.	.	.	+	r	+	.	+	.	1	.	.	III
<i>Lapsana communis</i>	+	.	.	.	r	.	.	2	.	.	1	.	.	II
Ch. Rudero-Secalietea														
<i>Cirsium arvense</i>	2	3	1	3	1	1	1	2	1	2	+	1	1	V

cd. tab. 3

<i>Stellaria media</i>	+	2	2	2	+	.	r	+	2	+	1	r	2	V
<i>Polygonum aviculare</i>	1	1	1	2	+	1	+	+	.	+	+	+	2	V
<i>Equisetum arvense</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	r	+	IV
<i>Agropyron repens</i>	+	.	+	1	1	.	2	2	.	1	2	.	2	IV
<i>Atriplex patula</i>	+	+	.	1	.	+	.	+	+	.	.	+	+	IV
<i>Polygonum persicaria</i>	+	1	2	r	r	.	+	.	.	.	.	.	3	III
<i>Convolvulus arvensis</i>	+	2	.	.	+	+	+	r	.	.	1	.	+	III
<i>Chenopodium album</i>	.	.	.	r	1	.	+	r	.	.	r	.	III	
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	.	.	.	r	+	+	.	r	.	.	r	+	III	
<i>Rumex crispus</i>	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	r	r	+	II
<i>Melandrium album</i>	+	.	.	r	.	.	.	.	r	+	.	.	II	
<i>Linaria vulgaris</i>	+	.	.	.	.	r	.	1	1	.	r	.	.	II
<i>Sisymbrium officinale</i>	.	.	.	r	.	r	.	.	.	.	.	.	.	I
<i>Erigeron canadensis</i>	.	r	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	I
<i>Odontites rubra</i>	+	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	I
Gatunki towarzyszące														
Accompanying species														
a) Gatunki higrofilne														
Hygrophilous species														
<i>Mentha arvensis agrestis</i>	+	1	1	1	+	1	3	.	.	+	.	+	+	IV
<i>Ranunculus repens</i>	+	.	+	3	r	.	+	.	1	+	.	+	.	IV
<i>Stachys palustris segetum</i>	+	1	+	.	3	3	3	.	.	.	.	.	+	III
<i>Polygonum hydropiper</i>	.	.	+	r	.	.	1	r	r	.	1	1	.	III
<i>Rorippa sylvestris</i>	.	.	.	+	+	+	1	+	.	.	1	+	III	
<i>Plantago pauciflora</i>	.	.	.	2	.	1	.	+	.	+	.	+	+	III
<i>Agrostis stolonifera</i>	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	2	.	.	II
<i>Potentilla anserina</i>	+	.	+	.	.	.	.	.	.	+	2	.	.	II
<i>Sympodium officinale</i>	.	.	.	1	3	.	.	.	.	.	2	.	.	II
<i>Tussilago farfara</i>	1	r	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	II
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	.	.	r	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	I
b) Inne – Others														
<i>Taraxacum officinale</i>	+	+	2	3	1	+	r	.	+	1	2	+	2	V
<i>Daucus carota</i>	+	r	.	r	r	r	.	r	+	r	.	.	.	IV
<i>Achillea millefolium</i>	+	.	+	.	r	.	+	.	.	r	.	+	.	III
<i>Cerastium vulgatum</i>	.	+	.	r	+	.	+	.	r	+	.	.	.	II
<i>Medicago lupulina</i>	+	1	r	r	.	.	r	.	.	.	.	.	.	II
<i>Plantago lanceolata</i>	.	r	.	1	.	.	.	r	r	.	1	.	.	II
<i>Prunella vulgaris</i>	+	r	+	.	.	.	r	.	.	r	.	.	.	II
<i>Trifolium pratense</i>	.	.	.	+	+	.	r	+	.	.	.	.	.	II
<i>Euphorbia esula</i>	.	.	.	+	+	.	r	+	.	.	.	.	.	II
<i>Glechoma hederacea</i>	.	1	+	1	.	.	.	.	+	1	1	.	.	II
<i>Galium mollugo</i>	.	.	r	r	r	.	.	.	.	.	.	.	.	II
<i>Lolium multiflorum</i>	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	II
<i>Campanula rapunculoides</i>	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	I
<i>Chrysanthemum leucanthemum</i>	.	.	.	.	.	.	+	.	+	.	.	.	.	I
<i>Galium aparine</i>	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	I
<i>Rumex acetosella</i>	.	.	.	.	.	r	r	.	.	.	.	.	.	I

Gatunki sporadyczne – Sporadically occurring species.

Ch. Polygono-Chenopodiinalia: *Euphorbia peplus* r(11), *Galinsoga parviflora* r(5), *Lamium amplexicaule* r(2), *Euphorbia helioscopia* r(2), *Centaureenalnia cyanii*: *Melandrium noctiflorum* +(2), *Aethusa cynapium* r(4), *Euphorbia exigua* +(10), *Consolida regalis* +(2), *Lithospermum arvense* r(2), Pozostale: *Trifolium hybridum* r(6), *Anthoceros punctatus* +(7), *Thlaspi arvense* r(4), *Plantago major* r(7), *Galeopsis tetrahit* r(5). *Geranium pusillum* r(3), *Arenaria serpyllifolia* +(2), *Cuscuta trifoliae* r(9), *Cichorium intybus* +(7), *Trifolium fragiferum* r(7), *Lotus corniculatus* +(7), *Ranunculus sardous* r(1), *Lythrum salicaria* r(1), *Knautia arvensis* +(1), *Festuca rubra* +(3), *Hypochaeris radicata* r(10), *Potentilla reptans* r(13)

*F — mada – alluvial soil, Cz — czarnoziem – chernozem, B — gleba brunatna – brown soil, D — czarna ziemia – black soil; **pli — pył ilasty – clay silt, ls — less – loess, gs — glina średnia – light clay, ip — il pylasty – dusty clay; ***1 — pszenny bardzo dobry – very good wheatland complex, 2 — pszenny dobry – good wheatland complex, 8 — zbożowo pastewny mocny – strong cereal-fodder complex

T a b e l a 4 – T a b l e 4

Zbiorowisko z *Veronica persica*, wariant z *Galinsoga parviflora*
 Plant community with *Veronica persica*, variant with *Galinsoga parviflora*

Numer kolejny zdjęcia Subsequent number of the record	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Stałosć Presence degree
Numer polowy zdjęcia Field number of the record	372	374	395	395a	14	1	1a	2	425	108	
Gleba – Soil	Cz* ls**	Cz ls	D plz	D plz	B pg	AB pg	AB pg	AB pg	F plz	F gs	
Kompleksy glebowe Soil usefulness complexes	2***	2	1	1	4	5	5	5	2	8	
pH warstwy uprawnej pH ploughing horizon	6,1	6,1	6,2	6,2	5,4	6,2	6,2	6,2	5,9	4,7	
Pokrycie chwastów w % Weed cover in %	80	60	50	40	60	40	50	60	50	45	
Liczba gatunków w zdjeciu Number of species in the record	38	30	36	22	37	35	34	47	35	28	w tabeli – in table we wszystkich 19 zdjeciach throughout the 19 records
Ch. Eu-Polygono-Chenopodion											
<i>Veronica persica</i>	2	2	1	2	+	+	+	+	1	.	V
<i>Oxalis stricta</i>	+	.	+	r	+	+	.	+	2	1	IV
<i>Lamium purpureum</i>	+	+	r	.	.	.	r	+	.	+	III
<i>Lamium amplexicaule</i>	+	+	.	.	+	.	.	.	.	.	II
<i>Sonchus asper</i>	1	.	1	.	.	.	.	+	.	.	II
Ch. Polygono-Chenopodienalia											
<i>Galinsoga parviflora</i>	2	3	2	1	2	2	2	3	1	2	V
<i>Setaria glauca</i>	.	.	1	+	1	1	3	+	+	+	IV
<i>Polygonum minus</i>	.	.	.	.	1	1	1	.	1	.	III
<i>Polygonum tomentosum</i>	.	.	+	+	.	.	.	.	+	.	II
<i>Erysimum cheiranthoides</i>	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	I
<i>Galinsoga quadriradiata</i>	.	.	.	.	.	.	r	+	.	.	I
Ch. Centaureenalicia cyani											
<i>Anthemis arvensis</i>	r	+	.	.	.	.	r	+	.	+	III
<i>Consolida regalis</i>	.	.	r	r	.	.	+	+	.	.	II
<i>Vicia angustifolia</i>	r	.	.	.	+	.	.	+	.	.	II
<i>Arabidopsis thaliana</i>	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	I
Ch. Secali-Violetalia arvensis											
<i>Anagallis arvensis</i>	+	+	r	.	+	+	+	+	+	+	V
<i>Polygonum convolvulus</i>	1	1	1	+	.	+	+	.	1	.	IV
<i>Sonchus arvensis</i>	.	.	1	+	1	2	1	.	1	2	IV
<i>Myosotis arvensis</i>	1	1	.	.	+	+	+	+	.	+	IV
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	2	2	r	.	+	.	.	1	.	.	III
<i>Veronica arvensis</i>	1	1	.	.	.	.	+	.	.	+	III
<i>Spergula arvensis</i>	.	.	.	.	.	+	+	.	.	+	II
<i>Sinapis arvensis</i>	r	.	.	.	.	.	.	+	1	.	II
<i>Viola arvensis</i>	1	.	.	.	.	.	.	+	.	.	I
Ch. Rudero-Secalietea											
<i>Chenopodium album</i>	1	1	+	1	1	+	+	2	1	+	V
<i>Cirsium arvense</i>	2	1	3	2	1	1	+	+	1	1	V
<i>Polygonum aviculare</i>	1	r	+	+	+	+	1	+	+	+	V

cd. tab. 4

<i>Polygonum persicaria</i>	1	.	+	r	.	+	+	+	+	+	IV	IV
<i>Equisetum arvense</i>	.	.	r	+	1	+	+	+	+	+	IV	IV
<i>Melandrium album</i>	1	1	r	+	.	+	+	+	1	.	IV	III
<i>Stellaria media</i>	3	1	+	.	+	.	.	+	1	2	IV	IV
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	+	r	+	.	+	+	+	.	r	.	IV	III
<i>Erigeron canadensis</i>	1	2	.	.	.	1	2	1	+	.	III	IV
<i>Convolvulus arvensis</i>	1	.	+	1	.	+	.	+	2	.	III	III
<i>Agrostis stolonifera</i>	.	.	.	2	3	1	1	1	+	.	III	III
<i>Rumex crispus</i>	.	.	+	+	+	.	.	+	r	.	III	III
<i>Sonchus oleraceus</i>	.	.	r	r	.	.	.	.	+	.	II	II
<i>Armoracia lapathifolia</i>	.	.	2	1	.	.	.	.	+	.	II	II
<i>Atriplex patula</i>	r	+	.	.	+	.	.	.	.	.	II	I
<i>Senecio vulgaris</i>	r	.	.	.	+	.	.	.	.	.	I	I
<i>Linaria minor</i>	.	.	.	.	.	r	+	.	.	.	I	I
Gatunki towarzyszące												
Accompanying species												
a) Gatunki higrofilne												
Hygrophilous species												
<i>Stachys palustris segetum</i>	.	.	+	1	1	+	+	+	1	+	IV	IV
<i>Mentha arvensis agrestis</i>	.	.	1	+	1	+	+	.	1	+	IV	III
<i>Ranunculus repens</i>	.	.	+	1	+	+	+	.	+	+	III	II
<i>Plantago pauciflora</i>	.	2	.	.	+	+	+	.	1	+	III	IV
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	1	r	.	.	.	+	.	+	.	+	III	III
<i>Sagina procumbens</i>	1	1	.	.	.	+	+	.	.	+	III	II
<i>Potentilla anserina</i>	.	.	.	.	+	+	+	+	.	+	III	II
<i>Rorippa sylvestris</i>	.	.	r	.	+	.	.	.	2	1	II	II
<i>Herniaria glabra</i>	.	.	.	.	.	.	+	+	.	.	I	I
b) Inne - Others												
<i>Achillea millefolium</i>	+	r	r	.	+	+	+	+	+	+	V	IV
<i>Daucus carota</i>	1	1	r	.	.	+	+	+	r	.	IV	IV
<i>Cerastium vulgatum</i>	1	r	.	.	+	+	+	+	.	.	III	II
<i>Taraxacum officinale</i>	+	r	+	.	.	+	.	1	.	1	III	III
<i>Medicago lupulina</i>	2	1	r	.	.	+	.	+	.	.	III	II
<i>Trifolium pratense</i>	.	r	.	.	.	+	.	+	.	r	II	II
<i>Galium mollugo</i>	.	.	r	.	.	+	.	1	.	.	II	I
<i>Trifolium campestre</i>	r	r	.	.	.	+	.	1	.	.	I	II
<i>Prunella vulgaris</i>	.	.	.	.	.	+	.	+	.	.	I	II
<i>Polygonum mite</i>	.	.	.	.	.	+	+	+	.	.	I	I
<i>Holcus mollis</i>	.	.	.	r	.	.	.	.	r	I	I	I

Gatunki sporadyczne – Sporadically occurring species

Ch. Polygono-Chenopodiinalia: Setaria viridis +(9), *Echinochloa crus-galli* +(10); *Ch. Centaureenalia cyanii*: *Apera spica-venti* 1(3), *Centaurea cyanus* +(8), *Vicia hirsuta* r(1); *Ch. Secali-Violetalia arvensis: Raphanus raphanistrum* +(5), Pozostałe: *Polygonum hydropiper* +(5), *Odontites rubra* +(8), *Galium aparine* r(3), *Veronica serpyllifolia* +(1), *Poa annua* +(1), *Arenaria serpyllifolia* +(5), *Lysimachia vulgaris* +(5), *Lotus corniculatus* +(5), *Rumex acetosella* r(5), *Gypsophila muralis* +(6), *Galeopsis tetrahit* +(8), *Plantago lanceolata* +(8), *Trifolium hybridum* +(8), *Trifolium arvense* +(8), *Geranium pusillum* 1(9), *Sisymbrium officinale* +(9), *Bidens tripartitus* 6(9), *Lapsana communis* +(5)

*Cz — czarnoziem — chernozem, D — czarna ziemia — black soil, AB — gleba bielicowa — podzolic soil, F — mada — alluvial soil; **ls — less — loess, plz — pył zwykły — silt, pg — piasek gliniasty — loamy sand, gs — glina średnia — light clay; ***2 — pszenny dobry — good wheatland complex, 1 — pszenny bardzo dobry — very good wheatland complex, 4 — żytni bardzo dobry — very good ryeland complex, 5 — żytni dobry — good ryeland complex, 8 — zbożowo pastewny mocny — strong cereal-fodder complex

Tabela 5 - Table 5

Zbiorowisko *Oxalis stricta-Euphorbia esula*
 Plant community *Oxalis stricta-Euphorbia esula*

Numer kolejny zdjęcia Subsequent number of the record	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Numer polowy zdjęcia Field number of the record	285	287	286	380	381	292	293	448	288	
Gleba – Soil	B* gs**	B gs	B gs	D gl	D gl	D gl	D gl	D gl	B gs	Stałosć Presence degree
Kompleksy glebowe Soil usefulness complexes	2***	2	2	4	4	8	8	4	8	
pH warstwy uprawnej pH ploughing horizon	5,4	5,4	5,4	5,9	5,9	4,3	4,3	5,5	4,7	
Pokrycie chwastów w % Weed cover in %	20	50	50	40	60	60	45	30	20	
Liczba gatunków w zdjęciu Number of species in the record	24	26	40	33	30	34	32	24	26	
<i>Ch. Eu-Polygono-Chenopodion</i>										
<i>Oxalis stricta</i>	r	r	+	+	+	r	+	+	+	V
<i>Sonchus asper</i>	r	.	r	r	.	+	+	.	r	IV
<i>Chenopodium polyspermum</i>	.	r	+	.	.	+	.	.	.	II
<i>Geranium dissectum</i>	.	.	+	.	.	.	.	.	+	II
<i>Euphorbia peplus</i>	.	.	.	.	.	+	.	r	.	II
<i>Ch. Polygono-Chenopodiinalia</i>										
<i>Polygonum minus</i>	r	.	+	+	+	1	+	+	.	IV
<i>Setaria glauca</i>	+	+	.	r	r	.	+	.	.	III
<i>Erysimum cheiranthoides</i>	.	.	+	.	r	.	r	.	r	III
<i>Galinsoga parviflora</i>	.	.	r	r	.	.	.	.	.	II
<i>Ch. Centaureenalnia cyani</i>										
<i>Anthemis arvensis</i>	r	+	r	r	.	+	r	.	.	IV
<i>Scleranthus annuus</i>	+	1	.	+	.	.	r	.	.	III
<i>Vicia hirsuta</i>	.	.	.	.	.	+	.	.	r	II
<i>Ch. Secali-Violetalia arvensis</i>										
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	+	+	1	r	.	3	1	2	1	V
<i>Anagallis arvensis</i>	+	+	+	1	.	1	1	2	+	V
<i>Polygonum convolvulus</i>	r	+	+	+	3	2	2	.	r	V
<i>Viola arvensis</i>	r	+	+	1	.	+	+	.	+	IV
<i>Sonchus arvensis</i>	1	.	1	2	.	2	+	+	1	IV
<i>Sinapis arvensis</i>	.	r	r	1	1	.	r	.	.	III
<i>Myosotis arvensis</i>	.	.	+	1	.	r	.	r	+	III
<i>Lapsana communis</i>	.	.	+	.	.	.	.	.	+	II
<i>Galeopsis tertarit</i>	.	.	r	.	.	r	.	.	.	II
<i>Spergula arvensis</i>	.	.	.	r	.	.	r	.	.	II
<i>Ch. Rudero-Secalietea</i>										
<i>Agropyron repens</i>	1	1	1	1	.	+	2	1	2	V
<i>Cirsium arvense</i>	r	.	3	2	3	+	.	2	1	IV

	cd. tab. 5									
<i>Equisetum arvense</i>	.	+	+	+	+	+	+	r	.	IV
<i>Polygonum aviculare</i>	.	.	+	r	+	2	+	+	r	IV
<i>Convolvulus arvensis</i>	2	.	+	.	.	r	+	r	+	IV
<i>Chenopodium album</i>	r	.	+	+	1	+	+	+	.	IV
<i>Polygonum persicaria</i>	.	.	.	r	r	+	r	r	.	III
<i>Linaria vulgaris</i>	.	.	2	.	.	.	+	1	2	III
<i>Melandrium album</i>	.	.	+	1	1	.	.	.	1	III
<i>Stellaria media</i>	.	.	+	2	.	2	.	.	.	II
<i>Atriplex patula</i>	.	.	r	.	+	r	.	.	.	II
<i>Galeopsis pubescens</i>	.	.	.	r	.	+	r	.	.	II
Gatunki towarzyszące										
Accompanying species										
a) Gatunki higrofilne										
Hygrophilous species										
<i>Ranunculus repens</i>	.	+	+	+	+	.	+	1	.	III
<i>Plantago pauciflora</i>	.	.	1	+	1	+	.	+	.	III
<i>Rorippa silvestris</i>	r	.	+	r	2	.	.	.	.	III
<i>Mentha arvensis agrestis</i>	.	.	+	+	.	+	.	1	.	III
<i>Stachys palustris segetum</i>	+	.	.	+	2	.	.	.	+	III
<i>Polygonum hydropiper</i>	.	.	.	.	.	+	1	+	.	II
<i>Potentilla anserina</i>	.	.	r	.	1	.	.	.	.	II
b) Inne – Others										
<i>Euphorbia esula</i>	+	+	1	r	2	r	r	r	r	V
<i>Taraxacum officinale</i>	r	2	+	.	.	2	+	+	+	IV
<i>Daucus carota</i>	.	2	1	.	.	.	.	+	r	III
<i>Lysimachia vulgaris</i>	.	2	.	+	1	.	.	.	r	III
<i>Trifolium pratense</i>	+	.	r	.	1	.	.	.	.	II
<i>Glechoma hederacea</i>	1	.	.	.	2	.	.	.	r	II
<i>Achillea millefolium</i>	+	1	.	.	.	.	.	.	r	II
<i>Plantago lanceolata</i>	r	+	.	.	r	.	.	.	.	II
<i>Chrysanthemum leucanthemum</i>	.	.	.	.	1	r	2	.	.	II
<i>Cerastium vulgatum</i>	.	.	.	.	.	.	r	+	r	II
<i>Trifolium dubium</i>	.	.	.	.	.	+	.	r	.	II
<i>Prunella vulgaris</i>	.	+	.	.	+	.	.	.	.	II
<i>Stellaria graminea</i>	.	r	.	.	+	.	.	.	.	II
<i>Trifolium hybridum</i>	.	r	.	+	.	.	.	.	.	II
Gatunki sporadyczne – Sporadically occurring species										
Ch. Polygono-Chenopodiinalia: <i>Lamium purpureum</i> r(3), <i>Polygonum tomentosum</i> r(5); Ch. Centaureenalia cyanii: <i>Aethusa cynapium</i> r(1), <i>Lathyrus tuberosus</i> +(3), <i>Vicia angustifolia</i> r(6), <i>Centaurea cyanus</i> r(7), <i>Linaria clatine</i> r(6), <i>Euphorbia exigua</i> +(7), <i>Vicia tetrasperma</i> r(6); Inne: <i>Campanula rapunculoides</i> +(2), <i>Leontodon autumnalis</i> r(2), <i>Capsella bursa-pastoris</i> r(3), <i>Veronica arvensis</i> r(4), <i>Medicago lupulina</i> r(5), <i>Scrophularia nodosa</i> r(5), <i>Malva neglecta</i> r(7), <i>Erigeron canadensis</i> r(7), <i>Polygonum amphibium</i> +(2), <i>Agrostis stolonifera</i> r(5), <i>Chrysanthemum segetum</i> r(2), <i>Geranium pusillum</i> +(3).										

*B — gleba brunatna – brown soil, D — czarna ziemia – black soil; **gs — glina średnia – light clay, gl — glina lekka – mean clay; ***2 — pszenny dobry – good wheatland complex, 4 — żywni bardzo dobry – very good ryeland complex, 8 — zbożowo pastewny mocny – strong cereal-fodder complex

T a b e l a 6 – T a b l e 6

Zróżnicowanie florystyczne zbiorowisk roślinnych ściernisk ze związku *Eu-Polygono-Chenopodion*
 The floristic differentiation of stubble-field plant communities from the *Eu-Polygono-Chenopodion*
 community

Zespół (typ zbiorowiska) Association (plant community)	<i>Oxalis stricta</i> - <i>Euphorbia esula</i>	z (with) <i>Veronica persica</i>			
		<i>Galinsoga parviflora</i>	typowy typical	<i>Aethusa cynapium</i>	<i>Lathyrus tuberosus</i>
Wariant z Variant with					
Liczba zdjęć – Number of records	9	19	22	26	13
Średnia liczba gatunków w zdjęciu Mean number of species in the record	30	32,6	27	32,5	34
<i>Euphorbia peplus</i>	II	.	.	.	.
<i>Galeopsis pubescens</i>	II	.	.	.	.
<i>Chrysanthemum leucanthemum</i>	II	.	.	.	.
<i>Stellaria graminea</i>	II	.	.	.	.
<i>Trifolium dubium</i>	II	.	.	.	.
<i>Trifolium hybridum</i>	II	.	.	.	.
<i>Lysimachia vulgaris</i>	III	.	.	.	.
<i>Veronica persica</i>	.	V	V	V	IV
<i>Polygonum tormentosum</i>	s	II	III	II	II
<i>Veronica arvensis</i>	s	II	III	II	III
<i>Rumex crispus</i>	s	III	III	II	II
<i>Galinsoga parviflora</i>	I	V	.	.	.
<i>Lamium amplexicaule</i>	.	II	.	.	.
<i>Spergula arvensis</i>	I	II	.	.	.
<i>Erigeron canadensis</i>	s	IV	I	I	I
<i>Armoracia lapathifolia</i>	.	II	.	.	.
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	.	III	I	s	I
<i>Sagina procumbens</i>	.	II	I	.	s
<i>Geranium dissectum</i>	II	.	II	II	II
<i>Lapsana communis</i>	II	s	III	III	II
<i>Sympytum officinale</i>	.	.	II	III	II
<i>Erysimum cheiranthoides</i>	III	III	s	I	III
<i>Lamium purpureum</i>	s	III	II	I	I
<i>Sonchus oleraceus</i>	.	II	.	II	I
<i>Consolida regalis</i>	.	II	s	II	s
<i>Chenopodium polyspermum</i>	II	.	I	II	II
<i>Medicago lupulina</i>	s	II	I	III	II
<i>Vicia angustifolia</i>	s	II	.	I	II
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	s	IV	s	s	III
<i>Agrostis stolonifera</i>	I	III	.	I	II
<i>Galium mollugo</i>	.	II	s	s	II

					cd. tab. 6
<i>Poa annua</i>	.	s	II	s	.
<i>Senecio vulgaris</i>	.	I	II	s	s
<i>Equisetum palustre</i>	.	.	II	.	.
<i>Glechoma hederacea</i>	II	.	II	I	II
<i>Prunella vulgaris</i>	II	I	I	.	II
<i>Scleranthus annuus</i>	III	.	.	I	II
<i>Euphorbia esula</i>	V	.	.	I	II
<i>Linaria vulgaris</i>	III	.	.	I	.
<i>Aethusa cynapium</i>	s	.	s	V	s
<i>Melandrium noctiflorum</i>	.	.	s	II	s
<i>Lathyrus tuberosus</i>	s	.	.	II	V
<i>Sherardia arvensis</i>	.	.	.	s	IV
<i>Linaria elatine</i>	.	.	.	s	III
<i>Tussilago farfara</i>	s	.	.	I	II
<i>Lolium multiflorum</i>	.	.	s	.	II
<i>Polygonum amphibium</i>	I	s	.	I	II
<i>Setaria glauca</i>	III	IV	I	III	III
<i>Oxalis stricta</i>	V	V	III	V	IV
<i>Polygonum minus</i>	IV	III	III	II	IV
<i>Polygonum convolvulus</i>	V	V	V	V	V
<i>Viola arvensis</i>	IV	II	III	III	IV
<i>Sonchus arvensis</i>	IV	V	V	IV	V
<i>Myosotis arvensis</i>	III	IV	V	IV	IV
<i>Stachys palustris segetum</i>	III	IV	II	IV	III
<i>Mentha arvensis agrestis</i>	III	IV	III	III	IV
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	V	III	III	III	IV
<i>Sonchus asper</i>	IV	II	IV	III	IV
<i>Anagallis arvensis</i>	V	V	III	IV	V
<i>Sinapis arvensis</i>	III	II	III	IV	IV
<i>Atriplex patula</i>	II	II	III	III	IV
<i>Chenopodium album</i>	IV	V	III	IV	III
<i>Polygonum aviculare</i>	IV	V	IV	V	V
<i>Polygonum persicaria</i>	III	IV	IV	V	III
<i>Polygonum hydropiper</i>	II	s	II	II	III
<i>Stellaria media</i>	II	IV	III	IV	V
<i>Equisetum arvense</i>	IV	IV	IV	IV	IV
<i>Agropyron repens</i>	V	.	IV	V	IV
<i>Cirsium arvense</i>	IV	V	V	V	V
<i>Convolvulus arvensis</i>	IV	III	IV	IV	III
<i>Rorippa sylvestris</i>	III	II	I	II	III
<i>Melandrium album</i>	III	IV	II	III	II
<i>Potentilla anserina</i>	II	III	II	II	II
<i>Achillea millefolium</i>	II	V	II	III	III
<i>Taraxacum officinale</i>	IV	III	IV	V	V
<i>Cerastium vulgatum</i>	II	III	I	II	II
<i>Vicia hirsuta</i>	II	s	II	II	IV
<i>Anthemis arvensis</i>	IV	III	II	I	III
<i>Trifolium pratense</i>	II	II	II	II	II
<i>Daucus carota</i>	III	IV	II	III	IV
<i>Ranunculus repens</i>	III	II	III	III	IV
<i>Plantago pauciflora</i>	II	III	II	III	III

T a b l e 7 - T a b l e 7

Zbiorowiska ściernisk ze związku *Eu-Polygono-Chenopodion* a siedlisko
 The inter-dependence between the *Eu-Polygono-Chenopodion* plant communities and their habitat

Zespół (typ zbiorowiska) Association (plant community)	<i>Oxalis stricta</i> - <i>Euphorbia esula</i>	z (with) <i>Veronica persica</i>			
		<i>Galinsoga parviflora</i>	typowy typical	<i>Aethusa cynapium</i>	<i>Lathyrus tuberosus</i>
Wariant z Variant with					
Liczba zdjęć – Number of records	9	19	22	26	13
Średnia liczba gatunków w zdjęciu Mean number of species in the record	30,0	32,6	27,0	32,5	34,0
Typ gleby — Type of soil					
Bielicowe Podzolic	--	5	-	-	-
Brunatne Brown	4	3	7	3	5
Mady Alluvial soils	-	5	12	21	4
Czarnoziemy Chernozems	-	4	3	2	1
Czarne ziemie Black soils	5	2	-	-	3
Rodzaj i gatunek gleby — Soil faciae and soil textural group					
Piasek gliniasty Loamy sand	-	5	-	-	-
Pył zwykły Silt	-	5	6	4	-
Less Loess	-	4	4	3	1
Pył ilasty Clay silt	-	3	6	8	4
Gлина lekka Light clay	5	-	-	1	-
Gлина średnia Mean clay	4	2	6	10	5
Il pylasty Dusty clay	-	-	-	-	3
Kompleks glebowo-rolniczy — Agricultural usefulness complex of soil					
Żytni dobry Good ryeländ complex	-	6	-	-	-
Żytni bardzo dobry Very good ryeland complex	3	2	2	-	-
Pszenny dobry Good wheatland complex	3	5	17	15	5
Pszenny bardzo dobry Very good wheatland complex	-	3	3	7	4
Zbożowo-pastewny mocny Strong cereal-fodder complex	3	3	-	4	4

T a b e l a 8 – T a b l e 8

Warunki troficzne gleb – Trophical conditions of soils

Zbiorowisko Plant community	Liczba zdjęć Number of records	Zawartość w % Content in %		Zawartość mg w 100 g gleby Content in mg/100 g of soil		
		Próchnica Humus	N ogólny Total N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Mg
<i>Oxalis stricta</i> - <i>Euphorbia esula</i>	9	1,44-2,57* 1,92**	0,098-0,245 0,151	2,4-12,3 4,7	5,0-23,0 12,8	8,4-20,0 14,6
<i>Veronica persica</i> z (with) <i>Galinsoga parviflora</i>	19	2,10-3,27 2,64	0,129-0,273 0,166	4,3-25,0 9,7	5,3-18,0 11,5	3,6-23,0 11,0
typowy – – typical	22	1,10-3,86 2,43	0,098-0,234 0,163	2,0-15,2 5,8	6,7-24,7 14,0	4,6-20,0 12,5
z (with) <i>Aethusa cynapium</i>	26	1,59-3,95 2,43	0,098-0,252 0,147	2,2-6,0 3,8	6,7-23,0 13,7	8,5-22,3 16,7
z (with) <i>Lathyrus tuberosus</i>	13	1,61-3,95 2,23	0,093-0,252 0,104	2,2-18,9 6,3	7,0-18,7 10,5	9,9-20,0 17,1

* od – do — from – to; ** średnio — mean

S t r e s z c z e n i e

Na glebach zwiężejszych kompleksów niżowych południowo-wschodniej Polski wyróżniono 2 główne typy zbiorowisk ścierniskowych należące do Eu-Polygono-Chenopodion: zbiorowisko z *Veronica persica* i zbiorowisko *Oxalis stricta*-*Euphorbia esula*. Zbiorowisko z *Veronica persica* podzielono na 4 warianty: typowy, z *Aethusa cynapium*, z *Lathyrus tuberosus* i z *Galinsoga parviflora*.

1. Wariant typowy zbiorowiska z *Veronica persica*, najuboższy florystycznie ze wszystkich typów zbiorowisk (średnio 27 gat. w 1 zdj.) rozwijał się na brunatnych glebach pyłowych i czarnoziemach, głównie na kompleksie pszennym dobrym.

2. Wariant z *Aethusa cynapium* agreste bogaty florystycznie (średnio 32,5 gat. w 1 zdj.) występował głównie na madach, glebach brunatnych wytworzonych z pyłów ilastych i glin, na kompleksach pszennych i zbożowo-pastewnym mocnym.

3. Wariant z *Lathyrus tuberosus*, najbogatszy florystycznie (średnio 34 gat. w 1 zdj.) rozwijał się na różnych typach gleb (mady, brunatne, czarnoziemi i czarne ziemie) o składzie mechanicznym glin, pyłów ilastych i ilów pylastycznych w kompleksach pszennych i zbożowo-pastewnym mocnym.

4. Wariant z *Galinsoga parviflora* był także bogaty florystycznie (średnio 32,6 gat. w 1 zdj.). Występował on na ogół na glebach średnio zwiężejszych należących do różnych typów i kompleksów rolniczych.

5. Zbiorowisko *Oxalis stricta* - *Euphorbia esula* było dość bogate florystycznie (średnio 30 gat. w 1 zdj.). Występowało ono na glebach brunatnych i czarnych ziemiach tworzonych z glin, w kompleksach pszennych, żytym bardzo dobrym i zbożowo-pastewnym mocnym.

Zbiorowiska z *Veronica persica*, pomimo odrębności, wykazują pewne podobieństwo w składzie florystycznym, które wyraża się w tym, że mają one 40 gatunków wspólnych. Wariant z *Galinsoga parviflora* zbiorowiska z *Veronica persica* i zbiorowisko z *Oxalis stricta*-*Euphorbia esula* nawiązują swoim składem florystycznym nie tylko do zbiorowisk związku Eu-Polygono-Chenopodion, lecz także do zbiorowisk związku *Panico-Setariion*.

LITERATURA

- Borowiec S., Kaussmann B., Kudoka J., 1985. Zum Vorkommen eines *Euphorbio-Melandrietum* Muller 1964 im Raum Pyrzyc. *Zesz. Nauk. AR Szczecin*, 116.
- Braun-Blanquet J., 1964. Pflanzensoziologie - Grundzüge der Vegetationscunde.
- Fijałkowski D., 1978. Synantropy roślinne Lubelszczyzny. PWN: 1-260.
- Fijałkowski D., Taraniowska B., 1974. Zbiorowiska segetalne Lubelszczyzny. Mat. Symp. nt. Rejonizacja chwastów segetalnych dla potrzeb rolnictwa. IUNG, R/82.
- Jędruszcza M., 1982. Struktura zachwaszczenia ściernisk zbożowych na Lubelszczyźnie. Praca doktorska AR Lublin: 1-106.
- Kornata J., 1960. *Centunculo-Anthocerotetum* w dolinie górnej Wisły. *Fragsm. Flor. et Geobot.*, 6 (4): 517-521.
- Kwiatkowska J. (w druku). *Lathyro-Melandrietum* Oberdorfer 1957 na czarnych ziemiach Wrocławskich.
- Oczos Z., Partyka A., 1971. Rolnicza przydatność gleb Polski. Województwo rzeszowskie. IUNG, Puławy.
- Pawłowski F., Kapeluszny J., Kołasa A., Leczyk Z., 1970. Płodność chwastów na ścierniskach w woj. lubelskim. *Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio E*, vol. XXV (4): 50-58.
- Pawłowski F., Trąba Cz., 1974. Zachwaszczenie ściernisk województwa rzeszowskiego. Mat. Symp. nt.: Rejonizacja chwastów segetalnych dla potrzeb rolnictwa. Cz. II. IUNG, R(95): 25-31.
- Pawłowski F., Sudnik-Hrynkiewicz M., 1974. Zachwaszczenie ściernisk województwa lubelskiego. Mat. Symp. nt.: Rejonizacja chwastów segetalnych dla potrzeb rolnictwa. IUNG, R (82): 115-124.
- Pawłowski F., Jędruszcza M., Majda J., Bojarczyk M., 1979. Próba klasyfikacji flory ściernisk jako czynnika warunkującego zachwaszczenie roślin następczych. Mat. III Kraj. Konf. nt.: Niektóre aspekty ekologii chwastów segetalnych, ss. 31.
- Pawłowski F., Wesołowski M., 1980. Zasób i skład gatunkowy nasion chwastów w różnych kompleksach gleb w południowo-wschodniej Polsce. *Roczn. Nauk Roln.*, seria A, t. 104, z. 3: 87-100.
- Pawłowski F., Jędruszcza M., 1986. Zachwaszczenie ściernisk zbożowych Lubelszczyzny. *Acta Agrobot.*, vol. XXVII, z. 2.
- Siciński J., 1974. Zbiorowiska segetalne Kotliny Szczercowskiej (Widawskiej). *Acta Agrobot.*, vol. XXII z. 2.
- Szafer W., Kulczyński S., Pawłowski B., 1967. Rośliny polskie. PWN, ss. 960.
- Szotkowski P., 1981. Chwasty upraw okopowych i zbóż ozimych w południowo-wschodnim obszarze Śląska Opolskiego. Opol. Tow. Przyj. Nauk. Wydz. II Nauk Przyr.: 1-190.
- Trąba Cz., 1980. Zachwaszczenie ściernisk na różnych jednostkach glebowych południowo-wschodniej Polski. Praca dokt. AR Lublin. Maszynopis: 1-82.
- Warcholińska A. U., 1974. Zbiorowiska chwastów segetalnych Równiny Piotrkowskiej i ich współczesne przemiany w związku z intensyfikacją rolnictwa (Mezoregion Nizin Środkowopolskich). *Acta Agrobot.*, vol. XXVII (2): 95-194.
- Wesołowski M., 1979. Skład gatunkowy i liczba nasion chwastów w glebach południowo-wschodniej Polski. Część I. Gleby terenów nizinnych. *Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio E*, vol. XXXIV (3): 23-36.
- Wiśniewski J., 1970. Zespół *Vicetum tetraspermae* Kruseman et Vlieg. 1939 w pow. łowickim (woj. łódzkie). *Zeszyt. Nauk. Univ. Łódz.*, ser. II, z. 36: 53-61.
- Wiśniewski J., 1971. Zespół *Centunulo-Anthocerotetum* (W. Koch, 1926) Moor 1937. *Zesz. Nauk Univ. Łódz.*, ser. II, z. 41: 131-134.
- Wnuk Z., 1975. Zbiorowiska chwastów segetalnych Pasma Przedborsko - Małogoskiego i przyległych terenów. Cz. II. Zbiorowiska zbożowe i ścierniskowe. *Zeszyt. Nauk Univ. Łódz.*, ser. II, z. 14: 123-177.
- Wójcik Z., 1965. Les associations des champs cultives en Masovie I. Les associations messicoles, *Ecol. pol.*, ser. A, 13 (39): 641-682.
- Wójcik Z., 1968. Les associations des champs cultives en Masovie II. Les associations des chaumes de l'alliance *Nanocyperion flavescens*. *Ecol. pol.*, ser. A, 16(3): 101-120.
- Wójcik Z., 1973. The plant communities of root-crop fields in lowlands and highlands of Poland: floristic, ecologic and regional differentiation, *Fedd. Repert.*, 84, 7-8: 573-588.

- Wójcik Z., 1977. Charakterystyka siedlisk polnych na pogórzu Beskidu Niskiego metodami biologicznymi. Pr. Geogr., 121, PAN: 1-110.
- Wójcik Z., 1980. Plant communities of Mazovian cultivated fields. Part III. Root-crop communities. Pol. Ecol. Stud. 6(3): 545-569.
- Zalecenia Nawozowe, 1985. Liczby graniczne do wyceny zawartości w glebach makro- i mikroelementów. IUNG, Seria P (29): 1-34.